

Obvodný úrad miestnych národných výborov v Oslanoch 1945 – 1950 (1951)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	Obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10262	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Oslanoch	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1945-1950 (1951)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	3,12 bm (88 kusov úradných kníh, 9 registratúrnych pomôcok, 16 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Oslanoch	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Národné výbory vznikli na území Slovenska počas druhej svetovej vojny na základe ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 18/1944 zo 4. decembra 1944 o ustanovení miestnych a okresných národných výborov. Počas Slovenského národného povstania sa národné výbory premenili na ilegálne orgány revolučnej ľudovej moci. V priebehu roku 1944 až do oslobodenia v roku 1945 vznikala sieť okresných a miestnych revolučných národných výborov spätých s činnosťou ilegálnej Slovenskej národnej rady. Stali sa nositeľmi štátnej moci a správy, ktorých činnosť sa opierala o smernice Povereníctva SNR pre veci vnútorné č. 339/1944/I	Dejiny správy pôvodcu

		<p>z 27. septembra 1944 o organizácii a kompetencii revolučných národných výborov.</p> <p>Oslobodenie Československa Sovietskou armádou znamenal začiatok nového obdobia vo vývoji národných výborov. Podľa nariadenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 26/1945 zo dňa 4. apríla 1945 sa vo všetkých obciach na Slovensku ustanovili národné výbory ako orgány verejnej moci, na ktoré prešla právomoc, ktorú predtým vykonávali obecné zastupiteľstvá, obecná rada, starosta obce a obecný alebo obvodný notár. Po zrušení obvodných notárskych úradov vznikli obvodné úrady miestnych národných výborov a namiesto obecných notárskych úradov vznikli úrady miestnych národných výborov. Na základe dočasného organizačného poriadku vydaného Poverenictvom pre veci vnútorné č. 6633/2-II/1-1945 z 15. novembra 1945 vykonávali miestne národné výbory svoju pôsobnosť prostredníctvom pléna, rady, predsedu, miestnych komisií a úradu MNV alebo obvodných úradov MNV.</p> <p>V činnosti národných výborov bolo obdobie rokov 1945 – 1948 poznačené politickým bojom medzi členmi komunistickej strany a členmi demokratickej strany. Rok 1948 priniesol zmeny aj v zložení MNV. V 49 obciach na Slovensku boli menované dočasné okresné a dočasné miestne správne komisie (ďalej DMSK), ktoré vykonávali funkciu národných výborov v rokoch 1948 – 1950. Okresný národný výbor v Partizánskom na základe KNV v Nitre zo dňa 24. novembra 1949 na návrh Okresného akčného výboru SNF v Partizánskom odvolal DMSK v Oslanoch dňa 10. januára 1950 a súčasne ustanovil Miestny národný výbor v Oslanoch.</p> <p>Významným medzníkom vo vývoji národných výborov bolo prijatie Ústavy 9. mája 1948 a zákona č. 280/1948 o krajskom zriadení, na základe ktorého vznikla trojstupňová sústava národných výborov – krajské, okresné a miestne národné výbory. Úlohou národných výborov ako zastupiteľských orgánov štátnej moci a správy v obciach, mestách a okresoch bolo zabezpečovať rozvoj hospodárskej, kultúrnej, sociálnej, zdravotnej oblasti ako aj oblasti výstavby vo svojich územných obvodoch.</p> <p>Vyvrcholením reorganizácie verejnej správy v obciach na Slovensku bolo vládne nariadenie č. 14/1950 Zb. o organizácii miestnych národných výborov. Právomoci úradov MNV a obvodných úradov MNV boli presunuté na jednotlivé miestne národné výbory, čo znamenalo aj likvidáciu úradov a obvodných úradov MNV.</p> <p>Obvodný úrad miestnych národných výborov v Oslanoch prevzal agendu zrušeného Obvodného notárskeho úradu v Oslanoch a prakticky pokračoval v jeho činnosti. Oslany sa stali sídlom Obvodného úradu MNV a do jeho obvodu patrili aj obce Čereňany, Horná Ves a Radobica. Zákonným článkom č. 14 Slovenskej národnej rady z 28. januára 1949 o územnej organizácii okresov na Slovensku bol v Nitrianskom kraji zriadený nový okres Partizánske, do ktorého boli od 1. februára 1949 včlenené aj obce Čereňany, Horná Ves, Oslany a Radobica. Zriadením krajov však organizácia úradov MNV a obvodných úradov MNV narušená nebola.</p>	
--	--	--	--

		<p>Obvodný úrad miestnych národných výborov v Oslanoch bol orgánom pomocným a výkonným, podliehal okresnému národnému výboru a poverenictvu vnútra. Vybavoval všetky písomné podania miestnych národných výborov spadajúcich do jeho pôsobnosti ako ich výkonný orgán. Podával posudky a návrhy v odborných záležitostiach, plnil uznesenia a opatrenia orgánov MNV, príkazy, nariadenia, dožiadania dozorných orgánov a vyšších úradov. Vedúci neskôr prednosta úradu bol zároveň tajomníkom MNV a povinne sa zúčastňoval na zasadnutiach pléna a rady ako zapisovateľ ale hlasovacie právo nemal. Bol odborným poradcom MNV a dozeral na prácu zamestnancov. Ako štátnemu úradníkovi mu prináležalo rozhodovacie právo v matričných záležitostiach, do ktorých MNV nemal právo zasahovať.</p> <p>Vedúcim Obvodného úradu MNV v Oslanoch od roku 1945 až do jeho zániku v roku 1950 bol Ján Janovič. Ďalšími štátnymi zamestnancami úradu v rokoch 1945 – 1946 boli: Alojz Džavik ako pridelený notár a Alojzia Važanová, ktorá vykonávala funkciu zásobovacieho referenta. V roku 1949 bola zásobovacou referentkou obvodu Mária Hýroššová. V tomto roku zamestnával úrad MNV v Oslanoch aj dve kancelárske pomocné sily, ktorými boli Terézia Dobišová a Valéria Hudecová.</p> <p>V rámci Nitrianskeho kraja bol Obvodný úrad MNV v Oslanoch oficiálne zrušený 11. septembra 1950 na základe výmeru KNV v Nitre č. 173-11/9-1950-I/1 § 30 vládneho nariadenia č. 14/1950.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Spisová manipulácia Obvodného úradu MNV v Oslanoch nebola osobitne upravená. Platil kancelársky poriadok pre obce a obecné a obvodné notárske úrady, vydaný uhorským ministerstvom vnútra č. 126 000/1902 B.M., ktorý upravoval spisovú službu obvodného úradu MNV. Vedúci, prednosta obvodného úradu MNV viedol registratúrny denník, nazývaný ako podací protokol (administratívny, všeobecný), do ktorého zapisoval všetky podania, či už prišli miestnemu národnému výboru alebo priamo obvodnému úradu MNV. Prednosta doručení poštu otváral a vybavoval. Spisy boli protokolované chronologicko-numericke, pričom spisy, týkajúce sa jednej veci sa pripájali k prvému číslu podania. Neprotokolovali sa tie záležitosti, pre ktoré sa museli viesť evidencie, zápisnice obecných orgánov, komisií, doručenky, zbierky zákonov a nariadení, úradné vestníky, oznamy. Zvlášť sa viedli protokoly pre dôvernú agendu, pričom pre označenie spisov sa používala nejednotne skratka „prez“ (prezidiálne) alebo „dôv“ (dôverné). Po vybavení sa spisy ukladali do spisových obalov, na ktorých bolo poznačené o aký typ spisov ide, číslo spisu lomené rokom vzniku. Na konci roka sa vybavené spisy sústreďovali do spisovne úradu (dnes registratúrne stredisko). Osobitné oddelenie tvorila účtovná agenda, ktorú tvoril v rámci roka súbor písomností ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár, pokladničné denníky viažuce sa k hlavnej knihe obecného hospodárenia. Samostatným oddelením agendy obvodného úradu miestnych národných výborov bola matričná agenda, ktorá</p>	Dejiny archívneho fondu

		<p>nie je súčasťou fondu. Počas likvidácie jednotlivých úradov MNV a obvodných úradov MNV väčšina odstupujúcich vedúcich úradov roztriedila písomnú produkciu podľa pertinencie k jednotlivým obciam a odovzdala ustanoveným miestnym národným výborom. Mnohé písomnosti boli uložené v nevyhovujúcich priestoroch, v pivniciach alebo na povalách, čo bolo často príčinou znehodnotenia, torzovitosti alebo straty dokumentov. Vykonaním previerok zamestnancami archívu sa v súvislosti s kompletizovaním fondov notárskych úradov a úradov MNV dostala do archívu väčšina fondov Ú MNV a OÚ MNV.</p> <p>Agendu Obvodného úradu MNV v Oslanoch najskôr prevzal do archívnej úschovy Okresný archív v Partizánskom (dnes Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany) v roku 1957. V roku 1962 v zmysle pokynov Slovenskej archívnej správy MV SSR v Bratislave boli písomnosti úradu predislokované do Okresného archívu v Bojniciach.</p>	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Dňa 4. augusta 1962 Okresný archív v Bojniciach prevzal do trvalej úschovy od Miestneho národného výboru v Oslanoch písomný materiál Obvodného úradu MNV v Oslanoch a zaevidoval ho v prírastkovej knihe pod číslom 98. Odovzdané boli dôverné protokoly v množstve sedem kníh z obdobia rokov 1946 – 1951 a 24 účtovných kníh z rokov 1946 – 1950.</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	<p>Pramenná výpovedná hodnota písomností Obvodného úradu MNV v Oslanoch je rozsiahla pre štúdium a poznanie dejín obcí obvodu. Správne knihy (zápisnice pléna, rady a komisií) sa vo fonde nenachádzajú. Zachované sú len dve evidencie z čoho Evidencia majiteľov bicyklov presahuje pôsobnosť fondu do roku 1951. Inventárnou jednotkou pri knihách je jedna kniha. Z registratúrnych pomôcok sa zachoval jeden dôverný protokol z rokov 1945 – 1951 a štyri administratívne protokoly aj s indexami z obdobia rokov 1946 – 1949. Prezidiálne spisy z rokov 1945 – 1950 uložené v jednej škatuli obsahujú dokumenty týkajúce sa rôznych bezpečnostných opatrení v obvode, personálnych záležitostí zamestnancov, verejno-správnych záležitostí ako aj účasti občanov na správe obcí v zastupiteľských zboroch. Základ obsahu dokumentov tvoria aj zoznamy funkcionárov, prehľady ich činností, rôzne smernice, pokyny verejného poriadku a obežníky. Každý spis je uložený v spisovom obale, na ktorom je vyznačené základné číslo lomené rokom vzniku, počet listov a krátky obsah dokumentu. Inventárnou jednotkou pri spisoch je celý ročník. Administratívne spisy z rokov 1945 – 1950 zahŕňajú cenné informácie týkajúce sa frontových udalostí a ich následkov, pomoci partizánom v priebehu druhej svetovej vojny, obsahujú súpisy sirôt po obetiach vojny, opatrenia proti kolaborantom, prinášajú informácie o sociálnych a hospodárskych pomeroch obvodu, obnove národného hospodárstva, zapojení sa obcí do budovateľského úsilia, účasti občanov na zveľadňovaní a výstavbe obcí a pod.</p> <p>Súčasťou fondu je účtovný materiál, ktorý poskytuje pomerne kompletný pohľad na vývoj hospodárenia obcí obvodu v rokoch 1945 – 1950. Účtovné knihy sú v rámci jednotlivých obcí</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu

		zoradené chronologicky. Súbor písomností účtovnej povahy viažucich sa k hlavnej knihe za jeden rok je samostatnou inventárnou jednotkou, takisto ako ostatné účtovné knihy jedného kalendárneho roka.	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Fond hrubo usporiadal Štefan Paninár, archivár Okresného archívu Partizánske v roku 1957. Ďalšie vnútorné vyradovanie a hodnotenie dokumentov bolo uskutočnené v roku 1963 archivármi Okresného archívu v Bojniciach pri spracovávaní fondu. Nie je známe, aké dokumenty boli z fondu vyradené.	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond tvorí spolu 51 inventárnych jednotiek uložených v 22 škatuliach. Sprístupnený je združeným inventárom v štruktúre:</p> <p>Obvodný úrad miestnych národných výborov v Oslanoch:</p> <p>I. Knihy Evidenčné</p> <p>II. Spisový materiál 1. Registratúrne pomôcky a) dôverné (prezidiálne) b) administratívne 2. Spisy a) dôverné (prezidiálne) b) administratívne</p> <p>III. Účtovný materiál Účtovné knihy 1. Čereňany 2. Horná Ves 3. Oslany 4. Radobica</p>	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu

3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	dobry	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík: Obvodné úrady miestnych národných výborov 1945 – 1950, skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 536. K dispozícii je aj združený inventár, ktorý je poskytnutý v bádateľni archívu na požiadanie: Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach. Jozef Bilčík, Oľga Bražinová, Marta Gašparovičová: Úrady a obvodné úrady miestnych národných výborov III (1940) 1945 – 1950 (1953), združený inventár, Bojnice 1994, evid. č. 4128.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií

3.5.3.	Related units of description	Obvodný notársky úrad v Oslanoch 1891 – 1945 Okresný úrad v Prievidzi 1923 – 1945 Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991) Miestny národný výbor v Čereňanoch 1946 – 1990 Miestny národný výbor v Hornej Vsi 1950 – 1990 (1992) Miestny národný výbor v Oslanoch 1945 – 1990 (1991) Miestny národný výbor v Radobici 1951 – 1990	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Sprievodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topoľčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. <i>Informatívny sprievodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i> . Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívnictva a spisovej služby, 2001, 346 s.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Fond spracovala v roku 1963 Oľga Bražinová a spolu s Jozef Bilčíkom vyhotovila k nemu inventár. V roku 1989 ho Marta Gašparovičová reinventarizovala a pristúpila k zmenám v uložení na základe metodického pokynu AS MV SSR z 9. februára 1982. Zápisnice pléna MNV Oslany z rokov 1945 – 1948 a 1950, zápisnice rady MNV Oslany z roku 1950 a zápisnice pléna MNV Horná Ves z roku 1950 boli z fondu OÚ MNV Oslany vyčlenené a zaradené do fondov Miestneho národného výboru v Oslanoch a Miestneho národného výboru v Hornej Vsi. Opis fondu vyhotovila Eliška Kolečanská v apríli 2021.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	12. 04. 2021	Dátum vyhotovenia opisu